

Kronkelveld

Jaarverslag 2015

Landschapsbeheer Flevoland

Gemeente Almere

Landschap verbindt

Landschapsbeheer Flevoland streeft naar ontwikkeling, beheer en behoud van een ecologisch waardevol landschap met een streekeigen karakter, zowel in het landelijk als stedelijk gebied.

Samen met bewoners, overheden en agrariërs zoekt Landschapsbeheer naar kansen voor natuur en landschap.

Het werk van Landschapsbeheer Flevoland is onder te verdelen in vier werkvelden:

Zorg voor ons landschap

DAT DOEN WE SAMEN

Burgerparticipatie

Landschapsbeheer stimuleert betrokkenheid van bewoners bij de natuur en het landschap in de eigen leefomgeving. Samen verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de eigen 'achtertuin'.

Zorg voor ons landschap

RUIMTE VOOR PLANT EN DIER

Soortenbeheer

In het Flevolandse landschap horen tal van plant- en diersoorten. De (tijdelijke) aanvullende maatregelen die Landschapsbeheer uitvoert, dragen bij aan het realiseren van een zelf functionerend ecosysteem.

Zorg voor ons landschap

BAKENS IN DE TIJD

Cultuurhistorie en Aardkunde

De geschiedenis van Flevoland heeft mens en landschap bepaald. Om de eigen leefomgeving goed te begrijpen speelt kennis van het ontstaan van het gebied een belangrijke rol.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschap

Singels, laanbomen, bermen, dijken, dorpsbossen, weilanden, akkers, stedelijk groen en groot open water zijn dragers van het landschap. Beheer, behoud en ontwikkeling van deze landschapselementen dragen bij aan de beleving van ons landschap.

Titel : Jaarverslag 2015
Auteur : Sia Schipper
Foto's : Gerda Roelofs , Irene Hoff en Eric Bodar
Datum : December 2015

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03
8232 JP Lelystad
t: 0320-294939
e: flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapbeheer.net

Voorwoord

Voor jullie ligt het jaarverslag van de werkoctenden in Kronkelveld, 2015.

Volgens het "Living Planet Report" van het Wereld Natuur Fonds is het ecologisch groenbeheer met 30 % gedaald. Een reden om ons te blijven inzetten voor het kleinschalige ecologische beheer van Kronkelveld en het beschermen van verschillende soorten planten en dieren die op de "Rode Lijst" vermeld staan.

Kronkelveld, duizend vierkante meter groot, groeit steeds meer uit tot een bos met een eigen karakter tussen de bebouwing. Verschillende soorten bomen, struiken en de bloemrijke veldjes zorgen voor een landschappelijke sfeer. De ligging, ander halve meter onder het straat niveau, verhoogt het gevoel van rust voor mens en dier.

Het jaar 2015 werd gekenmerkt door extremiteiten; veel zon, droogte, regen en wind. Lage en hoge temperaturen. Alles kwam in grote hoeveelheid, tijdens de vier seizoenen, aan bod. Aan klimaatsverandering wordt serieus gedacht. Deze verandering zal van invloed zijn op de tijd wanneer we de beheeractiviteiten in Kronkelveld zullen uitvoeren. Het gebied behoudt daardoor zijn dynamiek en de werkzaamheden van iedere werkoctend zullen, voor jullie als vrijwilligers, afwisselend en inspirerend blijven.

Dankzij jullie vrijwillige inzet, gedurende dit afgelopen jaar, is Kronkelveld in woonwijk "de Velden" een geslaagd, ecologisch bewoners participatieproject te noemen.

Naast de dagelijkse beslommeringen die ieders leven kenmerken, is een werkoctend in Kronkelveld ontspanning door soms geweldige inspanning. Met het zweet op je voorhoofd ben je twee uur louterend bezig en ga je voldaan en onthaast terug naar huis.

De foto's van de werkoctenden zijn gemaakt door Gerda Roelofs en Irene Hoff. Petra Borsch van Landschapsbeheer Flevoland heeft van mijn verslagen en verhalen opnieuw een mooi boekje gemaakt. Ouwe van der Molen van de gemeente Almere werkte met ons samen en zorgde ervoor dat de grote ingrepen, die nodig zijn om Kronkelveld als ecologisch gebied te behouden, door de gemeente Almere werden gedaan.

Iedereen hartelijk bedankt voor haar en zijn bijdrage in 2015.

Almere Haven december 2015

Sia Schipper,

Coördinator van Kronkelveld

De planning en beheerwerkzaamheden van “Kronkelveld” 2015:

- 28 februari: Opschot verwijderen: Kornoelje, Bedauwde Braam, Abelen. Berm Meerveldstraat snoeien en kleine bomen zagen. Takkenrillen aanvullen en herstellen. Nieuw pad aanleggen vanaf het Dunloppad naar het pad van “Kronkelkunst”, onder voorbehoud. Infoborden schoonmaken. Wilgentakken opruimen. Iep omzagen aan de Meerveldstraat. Berk aan de Meerveldstraat toppen tot Knotboom.
- 28 maart: Keren en opzetten van de broeihoop (van 2 broeihopen er 1 maken) De wand achter de poel afsteken voor de Metselbijen. Zwerfvuil opruimen. Beelden in de lijnolie zetten.
- 18 april: Maaien met de zeis, het Dunloppad. Maaiafval naast de gekeerde broeihoop. Overhangende takken aan het pad door Kronkelveld snoeien. Berm van de Meerveldstraat maaien. Paaseiland beelden in de lijnolie zetten. Insectenhotel verplaatsen. Houtsnippers verwijderen. Wigwam vastzetten.
- 9 mei: Maaien met de zeis veldjes aan de Meerveldstraat (Zomerbloeiërs) Maaiafval naast gekeerde broeihoop.
- 13 juni: Maaien met de zeis. De veldjes aan de Meerveldstraat: Zomerbloeiërs.
- 8 augustus: Maaien met de zeis; grasvegetatie en de veldjes met zomerbloeiërs. Opschot steken met de schep. Snoeien overhangend groen.
- 12 september: Poel schonen; Waterpest en Riet verwijderen. Wand achter de poel afsteken. (Let op de Watersalamanders) Maaien met de zeis rondom de poel. (Let op de orchideeën) Bedauwde Braam verwijderen; maaien, knippen en/of eruit trekken.
- 17 oktober: Wilgenveldje maaien. Maaiafval laten liggen; i.v.m. het zaad van de Rietorchissen. Maaien met de zeis: De twee veldjes aan de Meerveldstraat met Zomerbloeiërs. Maaiafval laten liggen.
- 14 november: Wilgenknotten (Langs het pad door Kronkelveld, niet vergeten) Takkenrillen herstellen met nieuwe staanders van de Wilg. Bollen planten. Berm Dunloppad vrijmaken d.m.v. het maaien met de motorzeis c.q. hakmes. Maaiafval van de twee veldjes voor Zomerbloeiërs verwijderen.
- 28 november: Bollen planten: Bosanemoon; geel, Boshyacint; blauw en roze, Scilla; blauw, Sneeuwkllokje, Narcis; Thalia; wit, Zomerklokje; wit en Lelietjes van Dalen of Meiklokje; wit. Opschot van een Linde aan het Dunloppad snoeien.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 28 februari 2015:

Aanwezig: Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Jeanne Horst, Irene Hoff, Eric Bodar, André ter Haar, José van Loo, Ouwe van der Molen, Frank Kolsteeg, Tico Kolsteeg, Isa Kolsteeg, en Sia Schipper. **(12 personen)**

Werkuren: 10.00 uur – 12.15 uur **(2uur en 15 min.)**

Arbowet: Bij snoei - en zaag werkzaamheden een veiligheidsbril dragen!

Het was vandaag de eerste werkochtend van 2015. Het aantal vrijwilligers dat zich had aangemeld was klein. Om 10.00 uur kwamen er gelukkig nog zeven vrijwilligers bij! Een grote groep die flink aan het werk is gegaan. Er was ook genoeg te doen op deze werkochtend. Het weer was na een wisselvallige week gelukkig droog en de temperatuur schommelde rond een normale temperatuur voor de tijd van het jaar. De wind kwam uit het noorden en dat maakte de gevoelstemperatuur lager. Het informatiebord is schoongemaakt. De takkenrillen bij één van de Paaseiland beelden zijn verwijderd. De bos Wilgentenen zijn opgeruimd. Een Berk is geknot. Berken kunnen erg “bloeden” wanneer ze niet op het juiste tijdstip worden geknot. Het is te hopen dat deze boom niet te veel van zijn heilzaam “berkenwater” heeft verloren en weer gaat uitlopen. Een erg scheef staande Berk is omgezaagd. De takken zijn verwerkt in de achterste takkenril die er weer goed gevuld uitziet. Met de stammen is de vlinder houtstapel aangevuld. De Boshyacinten en het vorig jaar geplante Daslook komen op. De Judaspenning komt samen met de Margrieten goed tot ontwikkeling. Het was opnieuw een productieve werkochtend. Onder het genot van een kop koffie, was het gezellig om elkaar weer te zien, te spreken. En natuurlijk was het heerlijk om met elkaar aan het werk te zijn geweest.

De foto's van deze werkochtend zijn gemaakt door Gerda Roelofs.

Zwerfvuil, verspreid gedurende wintermaanden, wordt opgeruimd.

De takkenrillen rond de Paaseiland beelden worden verwijderd.

Het Lieveheersbeestje

Kenmerken	Helder gekleurde keversoort, meestal rood of geel met zwarte stippen. Ovaal, bijna rond van vorm. Een groot deel van de kop en het borststuk wordt bedekt door het halsschild, het achterlijf is bedekt door de twee dekschilden (de harde voorste vleugels).
Biotoop	Leeft op bomen, struiken en planten.
Verspreidingsgebied	Europa, Azië en Noord Amerika.
Maten	Tot één cm groot.
Paartijd	In april en mei. Er worden 100 tot 200 eieren gelegd. De totale levenscyclus (ei - larve - pop- kever) duurt 4 tot 7 weken.
Voedsel	Bladluizen, behalve het 24 stippelige Lieveheersbeestje, dat zich met plantenmateriaal (klaver) voedt.

Geliefd bij de mens

Geen enkel diertje kent zoveel verschillende namen als het Lieveheersbeestje. Mariakever, Heiligenkever, Lievevrouwenworpje, Hemelskoetje, Zonnekever of Gelukskever, het zijn er slechts enkele. Ze worden gezien als de voorboden van voorspoed en geluk.

Het Lieveheersbeestje is een vraatzuchtig kevertje. Ze hebben het vooral gemunt op bladluizen. In de tuin zijn het geziene gasten. Ze worden óók in de glastuinbouw gebruikt bij de bestrijding van plagen. De kleurige soorten hebben een sterke en vieze geur en smaken slecht, zodat vogels ze niet gauw zullen eten.

Het aantal stippen heeft niets te maken met de leeftijd.

Na de winter meteen aan het werk

In het voorjaar komen de volwassen Lieveheersbeestjes te voorschijn. Zij gaan dan onmiddellijk op zoek naar voedsel. Een Lieveheersbeestje kan wel 3000 bladluizen per maand eten. Als ze zijn aangesterkt zoeken ze een geschikt gebied om zich voort te planten. In april, mei paren ze. De eitjes worden in groepjes afgezet. De larven, die als eerste uitkomen eten vaak hun broertjes en zusjes op.

In de zomer kunnen de larven, dankzij het warme weer en voldoende voedsel, snel groeien. Lieveheersbeestjes vervellen drie keer. Als de larve volgroeid is, gaat ze verpoppen. In de pop verandert het beestje in een volwassen dier. In juli of augustus kruipt het volwassen Lieveheersbeestje uit de pop, zes weken nadat de eitjes zijn gelegd.

In de herfst moeten de jonge Lieveheersbeestjes veel eten, zodat ze voldoende reserves hebben voor de winter. De oude kevers sterven meestal voor de winter. Ze zoeken een overwinteringsplek, zoals bijvoorbeeld onder bladafval, kruipen in de grond of zitten in een oude holle stengel van een tuinplant en achter de schors van een boom. Sommige soorten overwinteren in schuren en kelders van huizen. Ze kruipen graag bij elkaar.

Grote eters

De meeste Lieveheersbeestjes leven van bladluizen, plantensap zuigende insecten. Zowel de larve als het volwassen Lieveheersbeestje eten heel veel bladluizen, het volwassen diertje eten wel 100 bladluizen per dag. Iedere bladluis die het Lieveheersbeestje tegenkomt staat op het menu; ze eten verschillende soorten en hebben daardoor een gevarieerde maaltijd. Er zijn ook Lieveheersbeestjes die schimmels eten. Bladluizen scheiden overtollige suikers af. Dit heet "honingdauw". Op die "honingdauw" kunnen schimmels groeien die dan worden opgegeten door Lieveheersbeestjes. Trouwens, mieren zijn ook gek op bladluizen, juist vanwege die zoete "honingdauw". Sommige Lieveheersbeestjes zijn planteneters. Deze kun je maar beter niet in je tuin hebben.

Veel voorkomende soorten

							
Twee stippelige Lieveheersbeestje	Zeven stippelige Lieveheersbeestje	Elf stippelige Lieveheersbeestje	Veertien stippelige Lieveheersbeestje	Zestien stippelige Lieveheersbeestje	Tweeëntwintig stippelige Lieveheersbeestje	Oogvlek Lieveheersbeestje	Viervlek Lieveheersbeestje

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 28 maart 2015:

Aanwezig: André ter Haar, Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Jeanne Horst, Fokko Minnema, Irene Hoff en Sia Schipper. (6 personen)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Op deze werkochtend van Kronkelveld gingen in Nederland honderdduizendvrijwilligers aan de slag om zwerfvuil op te ruimen. Zij deden mee aan de Landelijke Opschoondag. Wij hadden zo onze eigen klussen in het groen. De broeihoop is gekeerd. Ringslangeieren, we weten onderhand niet meer hoe deze eruit zien! Vruchtbare humus met dikke wormen voor het Roodborstje en een Merel was na een jaar broeien en vergaan, de vondst. De wand achter de poel is in zijn geheel van kruiden ontdaan en aan de onderkant afgestoken. Solitaire bijen, bijvoorbeeld de Metselbij, kunnen in deze zonnige wand en holletje maken voor hun eieren. De takken van de geknotte Berk zijn opgeruimd. Kleine Abelen en Kornoelje, z.g. opschot, zijn met een schep bij de Abelen uitgestoken en/of eruit getrokken. De Kornoelje bij de broeihoop is teruggesnoeid. De weersvoorspelling was voor deze ochtend redelijk gunstig. Het zou in de ochtend nog droog zijn. De temperatuur, weliswaar na een koude nacht, was met 12 graden aan de zachte kant. Rond 11.00 uur begon het een beetje te miezeren. Nog even een kop koffie en dan maar op huis aan. Alles dat voor die werkochtend gepland stond, is gedaan! Het was een heerlijke werkochtend. Nieuwe ideeën voor de volgende werkochtend borrelden boven. Kronkelveld, je ontspant er en je doet er inspiratie op.

Foto: Gerda Roelofs

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 18 april 2015:

Aanwezig: Paul Roelofs, Irene Hoff, Diny Hegeman, Ouwe van der Molen, Eric Bodar, Wim van Leeuwen en Sia Schipper. (7 personen)

Werkuren: van 10.00 uur – 12.00 uur (2 uur)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Het is lente in Nederland. Na een week met droog weer en met temperaturen rond de 17 graden, was het op deze zonnige werkochtend het moment om de Paaseiland beelden in de lijnolie te zetten. Het insectenhotel dat aan de groenstrook van het Dunloppad stond, is verplaatst en naast de bank in Kronkelveld gezet. De Paaseiland Beelden komen indrukwekkender tot hun recht. Het restant van de houtsnippers is opgeruimd. De Wigwam van Wilgentenen, die door de Noorderstorm uit het lood was gewaaid, staat weer rechtop. De berm aan de Meerveldstraat en de grasstrook aan het Dunloppad zijn met de bosmaaier gemaaid. Voor verschillende bijensoorten komen na het winter seizoen de voorjaarsbloeiers met nectar op. Paardenbloemen, Speenkruid, Paarse en Gele Dovennetel, en bolgewassen zijn bijvoorbeeld belangrijke voedselbronnen voor de bijen in Kronkelveld. Daarom wordt niet alles in één keer weggemaaid. Bij ecologisch natuurbeheer wordt het maaien in fasen per seizoen gedaan.

De foto's van deze werkochtend zijn gemaakt door Irene Hoff en Eric Bodar.

Het insectenhotel wordt met de kruiwagen verplaatst.

Wat staat het insectenhotel er weer mooi bij!

Bijen en insecten voelen zich weer welkom.

De Paaseiland Beelden worden in de lijnolie gezet.

De restanten van de houtsnippers worden afgegraven en verspreid.

De Wigwam van Wilgentenen blijft hopelijk nu rechtop staan.

Kronkelveld; natuur met allure

Er is hard gewerkt op deze werkdag. Twee uur aan de slag met elkaar in een ontspannen sfeer. Samenwerken in het groen is goed voor lichaam en geest. Kronkelveld krijgt steeds meer de allure die het door de inzet van vrijwilligers verdient. Het is een bijzondere plek waar mens en dier zich thuis voelen.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 9 mei 2015:

Aanwezig: Paul Roelofs, Irene Hoff, Diny Hegeman, Ouwe van der Molen, Jeanne Horst en Sia Schipper (**6 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur – 12.15 uur (**2 uur en 15 min.**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Na een relatief regenachtige week was het droog op deze zaterdag. De temperatuur schommelde rond de 17 graden. Er stond een stevige Zuidwesten wind. Twee Paaseiland beelden zijn in de lijnolie gezet. De Wilgentenen van de Wigwam zijn opnieuw met stevig touw bij elkaar gebonden. Sommige lopen uit op de lenticellen. Het veldje met de Voorjaarsbloeiërs, Koekoeksbloem, Smeerwortel en Margriet is met de zeis gemaaid. De drie soorten kruiden, in bloei, zijn zoveel mogelijk onaangeroerd gebleven. De grasstrook aan het Dunloppad en de Bedauwde Braam bij het veldje van de Voorjaarsbloeiërs zijn met de bosmaaier-zeis gemaaid. Bij ecologisch natuurbeheer komen kruiden tot ontwikkeling die de mens van dienst kunnen zijn; Zo kun je Hondsdraf bij de Grote Brandnetel vinden. Brand je je aan de brandharen van een brandnetel dan kun je met het sap van het Hondsdraf de pijn en de jeuk verzachten. Door de komst van de nieuwbouwwijk “de Laren” hebben de konijnen een nieuwe leefomgeving in Kronkelveld gevonden. Onder de wortels van scheef staande bomen zijn nieuwe holen ontstaan. Opmerkelijk op deze ochtend was dat de waterstand van de poel erg is gedaald. Is het relatief droge voorjaar daar debet aan? In het houtsnippers pad zijn dit voorjaar veel molshopen gekomen. De Mollen vinden in het verteringsproces van hout naar humus veel wormen en insecten op hún pad. “Konkelkunst” is opnieuw een beeld van Beeldenmaker Paul Roelofs rijker.

De foto's van deze werkochtend zijn gemaakt door Irene Hoff

Het maaiafval wordt afgevoerd naar de gekeerde broeihoop bij de poel.

De broeivoop wordt in het midden aangestampt.

Een konijnenhol!

Beeldenmaker Paul Roelofs heeft een nieuw beeld aan "Kronkelkunst" geplaatst.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 13 juni 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Diny Hegeman, Ouwe van der Molen, Wim van Leeuwen, Fokko Minnema en Sia Schipper (**6 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur – 12.15 uur (**2 uur en 20 min.**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

De dag voorafgaande aan deze werkochtend stond het weer in het teken van zomerse tot tropische temperatuurwaarden. Op de werkochtend zelf viel er een buitje, maar met een temperatuur van rond de twintig graden was het heerlijk om aan het maaien, harken en snoeien te gaan. Met een relatief kleine groep is heel veel werk verzet. Dat is terug te zien aan de enorme broeihoop. Er zijn zeker twintig kruiwagens met maaiafval van het pad en de buitenranden naar de broeihoop verplaatst. Op het veldje van de Knotwilgen staan de Rietorchissen in bloei. Twee jaar geleden is daar Grote Ratelaar gezaaid. Een aantal staat nu ook uitbundig in bloei. Deze wilde beschermde plant waarvan er twee variëteiten zijn, de Grote- en de Kleine Ratelaar kunnen de grasvegetatie tussen de Rietorchissen aanpakken waardoor de Rietorchissen meer leefruimte krijgen. Tussen de Paaseiland beelden groeit Dolle Kervel, is wit van kleur. Je kunt er geen Kervelsoep van maken, want dit kruid is zeer giftig. Agatha Christie wist er wel raad mee in haar boeken. Het gele Mosterdzaad staat daar nu ook in bloei. De zaden, de houwen, bevatten zwart zaad. Dit wordt gebruikt bij het maken van mosterd. De Wigwam begint op de lenticellen aan een nieuw leven; de Wigwam Wilg. Het was een zeer productieve werkochtend. De koffie met koek smaakte. Kronkelveld is en blijft de parel die voor mens en dier blijft, schitteren tussen “de Velden” en “de Laren”

De foto's van deze werkochtend zijn gemaakt door Irene Hoff

De Paaseiland beelden tussen de Dolle Kervel en Mosterdzaad

De broeihoop

De Grote Ratelaar

De Ongevlekte Rietorchis

De Wigwam Wilg

Lieveheersbeestje als alternatief voor gif?

Uiteindelijk bleek zelfs dat er helemaal niet hoefde te worden gespoten'Claudia Külling

Claudia Külling heeft een methode ontwikkeld om het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt drastisch terug te dringen. Misschien zelfs wel geheel overbodig te maken. Haar oplossing: artemisia, beter bekend als alssem en bijvoet, een plant met mooie, geurende, grijzige bladeren.

Külling, geboren in Zwitserland, drijft samen met biologe Ingrid Weissenhorn het bedrijf Servaplant in Nootdorp, dat zich toelegt op milieu- en natuurvriendelijke teeltmethoden.

"We waren al een tijd bezig

met het zoeken naar methoden om bladluizen op gewassen op een milieuvriendelijke manier te bestrijden." Bladluizen kunnen virussen overdragen die de bollen onverkooptbaar maken. Külling ontdekte in haar eigen tuin dat op artemisia

een speciale soort luis voorkwam die veel lieveheersbeestjes aantrok. De lieveheersbeestjes beschouwen de minuscule diertjes als hun hoofdvoedsel. "Ik had al jaren last van luizen op mijn fruitbomen in de tuin. Maar toen de artemisia met daarop de luizen groeide, zagen we overall lieveheersbeestjes, ook op de fruitbomen. In dat jaar had ik voor het eerst geen luizen."

Zo'n aanpak moet ook in de teelt van gewassen te gebruiken zijn, dacht Külling.

Lieveheersbeestjes zijn effectieve én milieuvriendelijke bestrijders van luizen. Ze worden in gesloten kassen volop gebruikt.

Bij de teelt in de openlucht ligt dat moeilijker. De insecten verdwijnen als de luizen op zijn.

Maar, dacht Külling, als ik de artemisia's mét luis als voedselbron voor lieveheersbeestjes nou eens naar de teeltgewassen breng, dan trekt dit mogelijk de insectjes aan en dan zullen die misschien ook luizen gaan bestrijden in bolgewassen. Külling kwam in contact met enkele bollenkwekers in Noord-Holland. Met subsidie van het ministerie van economische zaken en het Europees Landbouwfonds voor

Plattelandsontwikkeling zette ze met de kwekers een experiment op. Frans Langelaan, bollenkweker in Julianadorp, besloot aan de proef mee te doen. Rondom een veld van 1,5 hectare waarop narcissen, tulpen en lelies werden geteeld, plantte Külling een smalle strook artemisia's met luis. De bloembollen werden niet bewerkt met insecticiden, zoals de omstreden neonicotinoïden. Vlak in de buurt werden op grond van Langelaan dezelfde bollen gepoot. Zij werden behandeld met de gebruikelijke cocktail van bestrijdingsmiddelen. Külling: "We wilden aantonen dat het gebruik van insecticiden kon worden gehalveerd.

Dat is uitstekend gelukt. Uiteindelijk bleek zelfs dat er helemaal niet hoefde te worden gespoten. Iedereen was verrast

over de uitkomst van de proef. Ik zelf ook. De lieveheersbeestjes uit de artemisia's en de aangetrokken sluipwespen zorgden ervoor dat bladluizen op de bloembollen geen kans kregen."

Op zoek naar geldschietters

De proef, in 2012 uitgevoerd, was eenmalig. Külling: "We hadden geen geld om het experiment elders te herhalen, helaas.

Er zijn meer tests nodig om de praktijkwaarde aan te tonen. Ik ben op zoek naar geldschietters. Ik denk dat milieuvriendelijke plaagbestrijding een deel van de oplossing is en dat we het gebruik van insecticiden drastisch kunnen beperken met andere oplossingen, zoals de artemisia's." "Chemische bestrijdingsmiddelen zullen helaas wel nodig blijven. Maar insecticiden worden nu te massaal ingezet en niet selectief.

Ik vind dat de neonicotinoïden niet hadden moeten worden toegelaten, vooral vanwege de slechte afbreekbaarheid van deze stoffen in het milieu. De toxicoloog Henk Tennekes heeft er jaren geleden al voor gewaarschuwd. Die man heeft op alle punten gelijk gekregen."

Bron: Trouw: "de Verdieping" MAANDAG 20 APRIL 2015

Artemisia vulgaris of Bijvoet

Met de Nederlandse naam *Bijvoet* is het verhaal verbonden dat degene die een stuk van deze plant in zijn schoeisel draagt, minder gauw vermoeid raakt. Er zijn meerdere verklaringen voor de wetenschappelijke naam. *Artemisia* zou kunnen afstammen van het Grieksche *artemès* (gezond), vanwege de vele geneeskrachtige eigenschappen van de soorten van dit geslacht. Een tweede mogelijkheid is dat de naam is afgeleid van de godin van geboorte en vrouwen Artemis Eileythia (de planten werden gebruikt bij vrouwenziekten). Ook is wel geopperd dat *Artemis* is vernoemd naar koningin Artemisia van Halikarnassos in Karië, die voor haar echtgenoot een beroemd mausoleum liet bouwen. *Vulgaris* betekent *gewoon*.

Wetenswaardigheden over Bijvoet:

Bijvoet verdrijft insecten, met name motten. Onder het kussen zou Bijvoet beschermen tegen nachtmerries. In China worden van Bijvoet geneeskrachtige staafjes (moxa staafjes) gemaakt en gebruikt in de acupunctuur. De wierrook wordt gebruikt bij rituele reiniging van mensen en ruimte. Om wierrook zelf te maken (alle *Artemisia* soorten zijn bruikbaar) plukt u de knoppen, vlak voor ze in bloei komen. Maak stukken van gelijke lengte (ongeveer 15 cm) en laat ze ongeveer twee dagen drogen. Maak een bundel van 2,5 cm doorsnee en bind ze samen met katoendraad (gebruik geen kunstvezel). Steek een kant aan, blaas de vlam uit en laat de staafjes smeulen. Als geneeskruid gebruikt men de bladeren en de in de bloeitijd verzamelde plant. Bijvoet werd van oudsher gebruikt als middel tegen wormen en moet dan gedurende lange tijd in een lage dosering worden ingenomen. De plant wekt de eetlust op, stimuleert de spijsvertering en helpt eveneens bij het opgang brengen van de menstruatie. Bijvoet werd ook gebruikt als medicijn bij vrouwenziekten. De Chinese kruidkunde gebruikte het kruid voornamelijk voor de voortplantingsorganen, om de baarmoeder te verwarmen, om bloedingen te stoppen of om bloedingen bij een te lange menstruatiedicyclus af te remmen. Tijdens een lange, vermoeiende wandeling kun je op enkele bladeren of bloemtoppen kauwen. De vermoeidheid zou dan moeten afnemen, omdat de bittere aromatische stoffen de geest en blik zouden verhelderen.

Bron: Wilde planten.nl

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 8 augustus 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Diny Hegeman, Ouwe van der Molen, Wim van Leeuwen, Eric Bodar, Gerda Roelofs, Jeanne Horst en Sia Schipper (**8 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur – 12.00 uur (**2 uur.**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Het is nog volop zomer in Nederland. De temperatuur op deze werkochtend was rond de 23 graden en het regende niet. Ondanks de landelijke droogte die ook Kronkelveld treft (de poel is met ca. 20 centimeter geslonken) groeit het gras en alle kruiden volop. Er kon gemaaid worden met de zeis en bosmaaier. Na de storm van twee weken geleden is één Es omgewaaid en opgeruimd. De takken zijn naar de achterste takkenril gesleept. Verdere stormschade viel dit keer, in tegenstelling tot oktober 2013, gelukkig mee.

Het fotoverslag van deze werkochtend is van Gerda Roelofs.

Het was weer eens een paar uur flink zweeten. Het resultaat is opnieuw prachtig geworden.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 12 september 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Wim van Leeuwen, José van Loo, Gerda Roelofs en Sia Schipper (**5 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur – 12.00 uur (**2 uur.**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Voorafgaande aan deze werkochtend was het mooi nazomer weer. Door de Zuidwestelijke wind was de temperatuur op deze werkochtend met 19 graden, zacht. Af en toe viel er een spatje regen, eigenlijk niet noemenswaardig. Met een kleine groep is weer twee uur hard gewerkt. Het schonen van de poel, het zeisen rondom de poel en kruiden met de hand er uit trekken zijn klussen waarvan je het warm en spierpijn krijgt. In de poel zijn met de zeis, onderwater, het Riet en de Lisdodden gemaaid. Met de sloothark is het afval en de Waterpest op de kant gehaald. Kleine waterdieren kregen de kans om weer terug te keren in de poel. Het valt op, dat de hoogte van de waterstand van de poel met ca. 30 cm is afgenomen. Het droge voorjaar kan daar een oorzaak van zijn. Het is namelijk in twintig jaar nog nooit zo droog geweest in Nederland. Zuidelijk Flevoland heeft van 1 april tot en met 22 juli 2015 een neerslag tekort van 150 millimeter. Dit neerslag tekort treft ook Kronkelveld. Een aantal dagen met fikse regenbuien zorgen er niet voor dat de hoogte van de waterstand van de poel hoger is geworden. De verdamping gaat bij een mooie zomer ook nog eens gestaag door.

Foto's Gerda Roelofs

Het aantal soorten waterdieren in de poel, ook wel de diversiteit genoemd, is afgenomen. Een poel functioneert niet goed met een te lage waterstand. Er is op dit moment in de poel van Kronkelveld te weinig levende haven te ontdekken. Het zou goed zijn wanneer de poel opnieuw wordt uitgediept, waardoor er opnieuw een verantwoord leefmilieu voor waterdieren wordt gecreëerd.

Tussen de Knotwilgen waar in de zomer de Rietorchissen bloeien, zijn Koninginnekruid en Haagwinde er met de hand uitgetrokken.

Koninginnekruid

Haagwinde (Pisotje)

Doordat er maar een kleine groep vrijwilligers actief kon zijn, is niet al het geplande werk van deze ochtend gedaan. De wand achter de poel is niet afgestoken en er is tussen de Knotwilgen bij de Rietorchissen nog niet met de bosmaaier gemaaid. Deze beheeractiviteiten komen de eerst komende werkochtend, voor de winterstop, nog aan de beurt. De zandwand achter de poel is in de winter de leefomgeving van de Kleine Watersalamander en in het voorjaar van de Metselbij. De verscheidenheid aan flora en fauna maken Kronkelveld tot een bijzondere groene plek te midden van de oprukkende nieuwbouw. De spreuk "*Wat leeft en groeit en ons altijd weer boeit*" van bioloog Drs. Fop I. Brouwer die samen met Bert Garthoff, in de jaren zestig van de vorige eeuw, het radioprogramma "Weer of geen weer" presenteerde, is voor de vrijwilligers die Kronkelveld beheren op het lijf geschreven. Het was een gezellige werkochtend. Het resultaat mag er weer zijn.

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 17 oktober 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Ouwe van der Molen en Sia Schipper (**3 personen**)

Werkuren: van 10.00 uur- 12.30 uur (**2 uur en 30 min**)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Het was een werkochtend met druilerige motregen. De temperatuur is momenteel te laag voor de tijd van het jaar. Op beschutte plaatsen kon het deze week dicht bij de grond een graadje vriezen. In Zuid Limburg viel vorige week de eerste natte sneeuw. Het aantal vrijwilligers dat mee kon werken, was op deze werkochtend erg klein, maar de reden was beslist niet zorgwekkend! Het was voor velen nog vakantie tijd.

Er is iets bijzonders met de natuur aan de gang. Te koud voor het jaargetijde maar ook sprake van "Voorjaar" in deze herfst. De Kogeldistel, het Jacobskruiskruid, de Kornoelje en de Appelboom bloeien op sommige plekken in Kronkelveld en omgeving.

Op deze werkdag is er gemaaid met de bosmaaier. Zeven kruiwagens maaiafval zijn naar de broeihoop verplaatst. De takkenril bij het Dunloppad moest gefatsoeneerd. Sommige bewoners van Hartenveld zien een takkenril, jammer genoeg, als stortplaats voor hun tuinafval. Ondanks het kleine aantal vrijwilligers is er hard gewerkt. Kronkelveld ziet er opnieuw uit om door een ecologisch ringetje te halen. Een IJsvogel is door een vrijwilliger bij de poel gesignaleerd. Op zoek naar vis in de poel? Wie zal het zeggen met af en toe eenden in de poel. Zij kunnen aan hun poten viseieren meebrengen uit visrijke sloten. Het waterpeil van de poel is ondanks de natte periode van september en begin oktober niet gestegen. Er is besloten om in december de poel uit te diepen. Met zand en slib wordt de wand achter de poel geschikter gemaakt als broedplaats voor de IJsvogel.

Foto's: Gerda Roelof en Wikipedia

De waarheid van de tellende massa

Bron vermelding: Trouw "de Verdieping"

MONICA WESSELING – 17/03/15, 01:36

Omdat er maar weinig bekend is over de tuin, begint binnenkort de Grote Tuintelling. 'Burgerparticipatie om je vingers bij af te likken.'

Een, twee... twee kauwtjes. Zeven, acht, negen... negen pissebedden. O ja, en een koolmees, maar meer is het ook niet. Tuin niet goed of weer belabberd? Straks nog maar eens, want dit is bijna gênant. Of zouden de burens ook zo weinig hebben?"

Nog een paar dagen en heel Nederland gaat aan het tellen. Althans, dat is de bedoeling. Want na de tuinvogeltelling, de vleermuistelling, het noteren van egels, kikkers, vlinders en pissebedden, gaat nu de Grote Tuintelling van start. Het hele jaar in eigen of andermans tuin alle zoogdieren plus hun sporen, spinnen, vogels, planten, vlinders, libellen, nachtvlinders, (overige) insecten, vissen, weekdieren en amfibieën tellen.

De tuintelling is net als Beleef de Lente en de tuinvogeltelling overgewaaid uit Engeland en is daar razend populair. Honderdduizenden tuinbezitters tellen zich het hele jaar door een slag in de rondte en sturen gezamenlijk miljoenen waarnemingen in. "Burgerparticipatie om je vingers bij af te likken. En al die burgers leveren meer dan genoeg gegevens om wetenschappelijk verantwoorde conclusies te trekken en daarmee bij te dragen aan een betere bescherming van de natuur", zegt Ineke Radstaat van de projectorganisatie Tuintelling. "Dat moet hier toch ook kunnen. Turen en tellen is ook in Nederland populair. De tuinvogeltelling en de vlindertelling bijvoorbeeld trekken jaarlijks tienduizenden deelnemers."

Op initiatief van Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek staken de grootste organisaties die zich bezighouden met het inventariseren van planten en dieren de koppen bij elkaar. Na een eerste toezegging door de Vogelbescherming haalden de Postcodeloterij, de provincies, de stichting Groen en Doen en andere particuliere organisaties waaronder Ravon (amfibieën en vissen), de Zoogdierverseniging, De Vlinderstichting (vlinders en libellen), Floron (planten) en EIS Kenniscentrum Insecten, voldoende geld bij elkaar.

Na een half jaar proefdraaien is het op 22 maart zover. Heel Holland gaat tuintellen. Een nieuw werkwoord is geboren.

Kikkers in de stad

Het doel van de continue tuintelling is tweeledig, legt Radstaat uit. Als eerste gaat het om het vergaren van kennis. "Er is eigenlijk heel weinig bekend over wat er leeft in de tuinen. Welke planten en dieren komen er voor en in welke aantallen? Wat is de invloed van het weer op de verspreiding? Bij sneeuw trekken bijvoorbeeld veel vogels die normaliter op de grond foerageren de stad in. Zijn kikkers in de stad eerder actief dan in het buitengebied en welke dwaalgasten doen de tuinen aan?"

Daarnaast moet de telling leiden tot een betere bescherming, vult Jip Louwe Kooijmans van Vogelbescherming Nederland aan. "De tuinen in ons land zijn gezamenlijk net zo groot als vijf keer de Oostvaardersplassen. Als al die tuinen natuurvriendelijker worden ingericht, verbeterd voor heel veel dieren en planten de leefomgeving aanzienlijk."

Ondertussen glijdt zijn blik de tuin in en worden een ekster en een merel vastgelegd - voor de proeftelling.

Meer koekeloeren kan, zo blijkt uit de ervaringen in Engeland, ook onverwachte zaken aan het licht brengen. Zo noteerden de tuintellers daar in 2005/2006 opvallend veel kwarrende groenlingen. Ze bleken te lijden aan het geel; een besmettelijke vogelziekte die de jaren erna ook zangvogels trof.

In eigen land meldde een oplettende tuinliefhebber de vondst van een Alpenwatersalamander in een tuin ver van diens verspreidingsgebied. Het dier bleek meegelift vanaf het vakantieadres.

Bewustwording én plezier in de 'eigen' natuur tellen natuurlijk ook mee.

Wolfspin of trilspin

Meer kennis vergaren dus. Maar zijn al die waarnemingen wel betrouwbaar? De gemiddelde Nederlander kan nog net het verschil zien tussen een merel en een mus, maar een wolfspin van een trilspin of een ruwe pissebed van een havenpissebed onderscheiden wordt al een stuk moeilijker.

Radstaat: "Ja, dat is zo, maar als er maar genoeg mensen meedoen, geldt de waarheid van de massa. Met speciale statistische methoden zijn dan wel degelijk verantwoorde conclusies te trekken. Temeer daar het merendeel van de waarnemingen echt wel juist zal zijn. Met zoekkaarten en andere herkenningmethoden helpen we via de website en bovendien kun je niet zomaar spectaculaire vondsten invoeren. Een melding van een rozenkransje, een vrijwel uitgestorven plant, in een achtertuin, of een knoflookpad in een nieuwbouwwijk nabij Rotterdam, wordt gecontroleerd door experts."

Radstaat: "En ja, dan is er altijd nog de mogelijkheid een foto in te sturen of gebruik te maken van de helpdesk die bij elke deelnemende organisatie opgetuigd wordt. Voor de rest is het een kwestie van tijd. Je moet eerst een massa gegevens hebben voor je kunt gaan rekenen, deduceren en concluderen."

Ondertussen is de mist opgetrokken en breekt de zon door. Een citroentje waagt zich buiten de klimop, twee tortels baltsen en een aardhommel zoemt zoekend voorbij. Waarvan akte.

Meedoen

Meedoen aan de tuintelling kan iedereen. Op de website www.tuintelling.nl kun je een profiel van je tuin aanmaken, aangeven welke soortgroepen je wil tellen en hoe frequent. Via de website zijn tal van zoekkaarten in te zien en is er een koppeling met het dierzoekprogramma van Naturalis. Als er voldoende gegevens voorhanden zijn, wordt het mogelijk de eigen uitkomsten met die van de omgeving te vergelijken. Tellers kunnen een 'alert' ontvangen als er in de buurt iets is gespot, filmpjes met 'vrienden' delen of op de omgeving afgestemde tips krijgen over wat er mogelijk te zien is.

Lieveheersbeestjes

Omdat periodiek en met velen naar één diersoort kijken 'een gevoel van verbondenheid' schept en extra gegevens oplevert, blijven de afzonderlijke soorttellingen (egel, vlinder, eekhoorn) bestaan.

Sterker nog; juist nu roept EIS Kenniscentrum Insecten iedereen op naar lieveheersbeestjes te kijken en de observaties door te geven. Tot dusver is nauwelijks bekend waar de 63 soorten lieveheersbeestjes leven en hoe ze het vergaat. Ook de invloed van het Aziatisch lieveheersbeestje - een forse soort die het op onze inheemse heeft voorzien en een geduchte voedselconcurrent is - is onvoldoende duidelijk Zie: www.waarneming.nl/lieveheersbeestjes. De zoekkaart is te vinden op www.nederlandsesoorten.nl/determineren

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 14 november 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Jeanne Horst, Ouwe van der Molen, Paul Roelofs, Wim van Leeuwen, André ter Haar en Sia Schipper **(7 personen)**

Werkuren: van 10.00 uur- 12.15 uur **(2 uur en 15 min)**

Arbowet: Geen bijzonderheden.

Op deze werkochtend was het droog. Af en toe scheen zelfs de zon. De temperatuur was 12 graden en er stond een matige tot krachtige zuidwestenwind. Het was prima weer om de handen uit de mouwen te steken. Op de planning stonden aardig wat beheerklussen. De veldjes met zomerbloeiërs zijn strak gemaaid met de zeis en de bosmaaier. De randen aan de Meerveldstraat zijn gemaaid. Door de hoge temperaturen groeit het gras nog steeds door. De Wilgen zijn geknot. De takkenrillen zijn met fris groene “de wilgentenen” aangevuld. Een smakelijke aanvulling op het menu van het Ree.

Planning voor Kronkelveld 2015 en 2016:

Een aantal Populieren staan op de nominatie om gekapt te worden maar of dat nu mag met twee Houtduif nesten is nog maar de vraag. Twee vrijwilligers hadden zich gemeld om de klimijzers om te binden. Zou het ze dan toch zijn gelukt? Door het kappen van veel hoge bomen voor het bouwproject “de Laren” zoeken vogels de wijk naar Kronkelveld. Twee Populieren, aan de Meerveldstraat, worden op een hoogte van vijf meter gezaagd.

Voor de vrijwilligers staat voor 2016 een cursus bosmaaien op de planning.

Een aantal jaren terug werd met een korfmaaier de poel uitgediept. Deze machine verwijderde het overvloedige Riet dat de waterstand van de poel gedurende jaren lager maakte. Riet staat te boek als ontwateringsplant.

De poel werd voor het eerst uit de eeuwenoude zeelei gegraven. Kronkelveld miste na de opening in 2003 nog een milieu, water. De voormalige wethouder Mevr. Visser van der Weeie zegde Kronkelveld in februari 2003 een poel toe. In december van dit jaar zal de poel op dezelfde manier, met de bak, worden uitgediept.

De handen zijn door de aanwezige vrijwilligers flink uit de mouwen gestoken; er is door iedereen enorm hard gewerkt. De koffie met overheerlijke gevulde speculaas smaakte dan ook erg lekker. Kronkelveld, wanneer je er eens doorheen loopt, is dankzij al deze vrijwillige handen "de lusthof" voor zintuigelijke beleving.

Klimaatverandering stuwt warme week naar record:

Bron vermelding: "Trouw" Joep Engels, redactie wetenschap.

Het regent deze dagen records in De Bilt. Zelden was het in Nederland begin november zo warm. Enkele dagen gingen als warmste ooit de boeken in en zaterdag werd de hoogste gemiddelde dagtemperatuur in november bereikt: 16,4 graden. Het record stond met 15,9 graden op 3 november 2005. Ook de eerste tien dagen van november worden warmer dan ooit: waarschijnlijk 12,1 graden gemiddeld - 2005 had het record met 11,3 graden.

Een warme dag als afgelopen zaterdag kwam honderd jaar geleden hooguit eens in de 750 jaar voor

De belangrijkste oorzaak voor deze uitzonderlijke warmte is een aanhoudende zuidwestelijke stroming die zeer zachte lucht uit de Azoren aanvoert. De warme wind krypt de temperatuur met 8 graden op. Maar door de opwarming van de aarde krijgt de temperatuur een extra zetje waardoor nu records worden gebroken die honderd jaar geleden nog buiten bereik lagen, zegt Geert Jan van Oldenborgh van het KNMI.

Om een weerrecord te vestigen, moeten alle omstandigheden meewerken, legt hij uit. Een eeuw geleden was 6 graden een normale temperatuur voor begin november - gemiddeld over een etmaal. Een warme Azorenlucht kon daar dus ruim 14 graden van maken, maar met 8 graden extra zit die factor wel op de toppen van zijn kunnen.

Klimaattop

Van Oldenborgh heeft de temperatuurreksen van de afgelopen eeuw geanalyseerd. Daaruit blijkt dat een warme dag als afgelopen zaterdag honderd jaar geleden hooguit eens in de 750 jaar voorkwam. "Zeg maar dat zo'n dag toen vrijwel onmogelijk was."

Maar in die eeuw is de aarde 1 graad opgewarmd. In Nederland is het zelfs gemiddeld (in november) 2 graden warmer. En kan het dus wel. Van Oldenborgh: "Een dag als zaterdag komt nu eens in de dertig, veertig jaar voor".

De opwarming van de aarde gaat nog wel door. Eind deze maand is in Parijs een klimaattop waarin wordt gepoogd de opwarming te beperken tot 2 graden. Velen betwijfelen of dat doel wordt gehaald, maar bij een mondiale temperatuurstijging van 2 graden wordt Nederland zeker 2,3 graden warmer, verwacht het KNMI.

Van Oldenborgh heeft voor Trouw nagerekend wat dat betekent voor de records. Zo'n dag als zaterdag zal dan elke twee jaar in november voorbijkomen. En die eerste tien dagen van de maand, die honderd jaar geleden nooit zo warm konden worden, bereiken dan elke vier jaar de waarden van 2015.

Van Oldenborgh: "Nu is dat eens in de twintig jaar. Dat vinden wij in De Bilt nog altijd uitzonderlijk."

6° C gemiddeld in november

+ 8° C vanwege wind uit de Azoren

+ 2° C door klimaatverandering

= 16° C recordtemperatuur

Kronkelveld; het werkochtend verslag van 28 november 2015:

Aanwezig: Irene Hoff, Ouwe van der Molen, Paul Roelofs, Gerda Roelofs, Jeanne Horst, José van Loo, Wim van Leeuwen en Sia Schipper (8 personen)

Werkuren: van 10.00 uur-12.00 uur (2 uur)

Arbowet: Geen bijzonderheden.

De zon scheen zowaar op deze werkochtend. Het was rond een graad of acht en de wind waaide matig tot krachtig uit het zuidwesten. De novembermaand was zacht met veel regen (120-150 mm). De temperatuur van gemiddeld 9.9 graden maakt dat deze november op nummer twee staat van warme maanden sinds 1901. Alleen in 1994 was het met 10.2 graden nog iets warmer.

Het bollen assortiment

Narcissen (Thalia), Scilla, Bosanemoon en Zomerklokje gaan de grond in.

Boshyacinten, blauw en roze komen langs het pad door Kronkelveld.

Bedauwde Braam maakt plaats voor Lelietjes van Dalen of het Meiklokje.

Er is nog een soort klokje naast de twee soorten die vandaag in Kronkelveld zijn geplant; het grasklokje "de Campanula". Deze bloeit met blauwe bloemen/klokjes, maar komt in ons gebied niet voor. Het is een plant van humus arme grond. Je treft ze in de duinen aan.

Voor de Paaseiland beelden is een veldje Sneeuwkllokjes gepoot.

Het jaarlijkse “bedankt” voor de vrijwillige beheeractiviteiten in Kronkelveld; een pindakaashouder met een pot pindakaas van Vogelbescherming Nederland wordt uitgedeeld. Kronkelveld gaat nu voor twee maanden in winterslaap. Zonder gereedschap, maak je dan een winter ommetje langs veldjes, bosschages en een poel. Dankzij de vrijwilligers wordt Kronkelveld steeds meer een plek met een bijzonder groen karakter. In de ontmoeting van mens en natuur van Kronkelveld ontstaat een verbindende “kracht”

Foto's: Irene Hoff.

De Planning en beheerwerkzaamheden van “Kronkelveld” 2016:

- 20 februari: Opschot; jonge bomen verwijderen. Takkenrillen herstellen en aanvullen. Wilgen en Berk knotten. Info-borden schoonmaken. Zwerfvuil opruimen.
- 20 maart: Keren en opzetten van de nieuwe broeihoop. Wand achter de poel afsteken voor de Metselbijen en eventueel voor de in 2015 gesignaleerde IJsvogel.
- 23 april: Maaien met de zeis en bosmaaier; De berm van de Meerveldstraat en het Dunloppad (Paaseiland beelden). Snoeien overhangend groen van het pad door Kronkelveld
- 28 mei: Maaien met de zeis; de veldjes met zomerbloeiërs. Tussen de Knotwilgen; bij de Rietorchissen. Snoeien.
- 25 juni: Maaien met de zeis; de veldjes met zomerbloeiërs. Bij de Paaseiland beelden aan het Dunloppad.
- 23 juli: Maaien met de zeis in en rondom Kronkelveld. Takkenrillen herstellen. Snoeien bomen en kruidenlaag; Brandnetels.
- 20 augustus: Maaien met de zeis; grasvegetatie. Opschot steken van de Kornoelje en de Abelen.
- 24 september: Poel schonen: Waterpest verwijderen met de sloothak en Riet en Lisdodde maaien. Maaien rondom de poel. Wand achter de poel afsteken.
- 22 oktober: Wilgenveldje maaien met de bosmaaier. Maaiafval laten liggen in verband met het zaad van de Rietorchis en Ratelaar. Maaien met de zeis: De twee veldjes(zomerbloeiërs) aan de Meerveldstraat. Maaiafval laten liggen.
- 19 november: Maaiafval van de twee veldjes (zomerbloeiërs) aan de Meerveldstraat harken. Een deel van de Wilgen knotten. Takkenrillen herstellen.

De planning voor 2016 kan door vakantie of iets anders moeten worden aangepast. Dit geef ik jullie op tijd door via jullie mail.